

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **21 listopada 2012 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska (spr.) SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **21 listopada 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **E. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawcy E. N.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **5 czerwca 2012 r.** sygn. akt **IV U 106/12**

u c h y l a zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

Sygn. akt III AUa 816/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 19 grudnia 2011 roku odmówił przyznania wnioskodawcy E. N. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy powołując się w uzasadnieniu decyzji na brzmienie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak i fakt braku ustalenia przez komisję lekarską niezdolności do pracy wnioskodawcy.

W odwołaniu od wymienionej decyzji wnioskodawca E. N. wniósł o jej zmianę określając stanowisko organu rentowego mianem nieprawidłowego, gdyż pomija ono dokumentację jego leczenia jak i fakt, iż zrezygnował z pracy instruktora jazdy w lutym 2010 roku z uwagi na dolegliwości neurologiczne. Podał także, że z zawodu jest mechanikiem

samochodowym, jednak pracy w tym zakresie nie może wykonywać ze względu na utratę palców w wypadku przy pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania formułując tezę o prawidłowości wydanej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 5 czerwca 2012 roku oddalił uchylił zaskarżoną decyzję i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania organowi rentowemu umarzając postępowanie sądowe. Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie prawa do świadczenia rentowego w dniu 30 sierpnia 2010 roku. Orzeczeniem lekarza orzecznika z dnia 21 listopada 2011 roku jak i komisji lekarskiej z dnia 12 grudnia 2011 roku nie ustalono jego niezdolności do pracy. To niekorzystne stanowisko orzecznicze z postępowania administracyjnego zostało w postępowaniu odwoławczym poddane weryfikacji w trakcie, której Sąd Okręgowy uzyskał opinię biegłego lekarza sądowego o specjalności z zakresu psychologii neurologii. Biegły ten po stwierdzeniu u wnioskodawcy schorzeń w postaci: zespołu bólowego kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego oraz objawów o charakterze polineuropatii aksonalnej o charakterze mieszanym przy czym zespół bólowy kręgosłupa jest w stanie niepełnej remisji objawów wskazał istnienie u wnioskodawcy niezdolności do pracy w stopniu częściowym od dnia badania sądowno-lekarskiego tj. od 9 marca 2012 roku na okres jednego roku. Sąd pierwszej instancji po uzupełnieniu opinii – z uwagi na zgłoszenie przez wnioskodawcę zarzutów wskazujących na brak zapoznania się z całością dokumentacji medycznej jak i uzasadnienie przyjętej daty powstania niezdolności – w której uzyskał jedynie potwierdzenie uprzedniego stanowiska przez biegłego uznał uzyskaną opinię za w pełni miarodajny dowód pozwalający na ustalenie, iż wnioskodawca jest częściowo i okresowo niezdolny do pracy poczynając od dnia 9 marca 2012 roku. Ze względu na fakt, iż data powstania niezdolności stanowi nową okoliczność gdyż powstała już po zgłoszeniu odwołania Sąd uznał za w pełni celowe wydanie orzeczenia zgodnego z treścią art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. tj. uchylającego decyzję organu rentowego i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji przy jednoczesnym umorzeniu postępowania sądowego.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając orzeczeniu sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego, a w szczególności przyjęcie, iż wnioskodawca jest niezdolny do pracy od dnia 9 marca 2012 roku z pominięciem faktu, iż biegły swojego stanowiska nie uzasadnił pomimo, iż cytuje przedłożoną przez wnioskodawcę dokumentację leczenia. Nadto apelujący zauważył, iż Sąd pominął fakt, iż wniosek o rentę złożył w dniu 30 sierpnia 2010 roku, a bez pracy pozostaje od lutego 2010 roku co przy wymogu spełnienia wszystkich warunków świadczenia rentowego faktycznie uniemożliwia mu skuteczne zgłoszenie żądania. W konkluzji apelujący wniósł o kontynuowanie postępowania dowodowego w celu potwierdzenia spełnienia przez niego uprawnień rentowych i tym samym zmiany niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie apelacji zauważając jednocześnie, iż we wskazanej przez Sąd pierwszej instancji dacie powstania niezdolności wnioskodawca nie spełnia jednego z warunków świadczenia tj. powstania niezdolności w okresach ubezpieczenia bądź w ciągu osiemnastu miesięcy od ich ustania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest uzasadniona w stopniu wywołującym konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Na wstępie należy zauważyć, iż przedmiot niniejszego postępowania odwoławczego jest wprost zależny od treści zaskarżonej w niej decyzji. Decyzją tą jest decyzja organu rentowego z dnia 19 grudnia 2011 roku i jedynie okoliczności faktyczne i prawne istniejące w dacie jej wydania winny stanowić elementy oceny stanu faktycznego i prawnego. Z dotychczasowych ustaleń Sądu pierwszej instancji podanych w uzasadnieniu wyroku wynika, że wnioskodawca wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy zgłosił w dniu 30 sierpnia 2010 roku. Jednocześnie Sąd pierwszej instancji pominął w swoich ustaleniach, iż powyższy wniosek spowodował wszczęcie procedury

orzeczniczej zakończonej orzeczeniami wydanymi zarówno przez lekarza orzecznika jak i komisję lekarską o braku istnienia chociażby częściowej niezdolności do pracy i w efekcie decyzją odmowną zaskarżoną następnie przez wnioskodawcę. W sprawie odwoławczej jak wynika to z zawartości akt organu rentowego przeprowadzane były dowody z opinii biegłych lekarzy sądowych kilku specjalności i następnie Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wydał wyrok, w którym uchylił zaskarżoną decyzję i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania organowi rentowemu umarzając własne postępowanie. Przedmiotowa sprawa jest właśnie wynikiem decyzji wydanej przez organ rentowy po ponownym przeprowadzeniu postępowania. Nieprawidłowością w aktualnym postępowaniu jest więc pominięcie całkowite ustaleń ze sprawy uprzedniej. Rozstrzygnięcie w niej zostało wszak wydane w wyniku ustalenia podobnych przesłanek jak w sprawie niniejszej tj. wskazanie nowych okoliczności mających dowodzić powstanie niezdolności do pracy już po wydaniu pierwszej odmownej decyzji przez organ rentowy.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy jest świadczeniem, którego skuteczność przyznania jest uzależniona od spełnienia warunków wskazanych w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Są nimi: niezdolność do pracy, posiadanie prawem wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego (określonego w art. 58 ustawy) oraz powstanie daty ustalonej niezdolności do pracy w okresach podanych w ustawie lub w ciągu osiemnastu miesięcy od ich ustania. Pierwszy z podanych warunków został przez ustawodawcę zdefiniowany normami zawartymi w przedmiotowej ustawie. I tak w art. 12 ust. 1 – 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustawodawca określając definicję osoby niezdolnej do pracy stworzył prawne ramy dwóch stopni tej niezdolności. Za osobę niezdolną do pracy – stosownie do treści wskazanych przepisów prawa – rozumie się taką osobę, która całkowicie lub częściowo straciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i jednocześnie nie rokuje odzyskania tej sprawności po jej przekwalifikowaniu. Ponadto za osobę całkowicie niezdolną do pracy rozumie taką, której utrata zdolności do pracy dotyczy jakiegokolwiek pracy, a za częściowo niezdolną do pracy taką w przypadku której jest to utrata w znacznym stopniu zdolności do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Jednocześnie w art. 13 ust. 1 ustawy wskazano okoliczności brane pod uwagę przy dokonywaniu oceny stopnia niezdolności do pracy, czasokresu tej niezdolności jak i rokowań w zakresie odzyskania zdolności do pracy. Można je sklasyfikować na przesłanki medyczne oraz socjalne. Do tych pierwszych należą stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji. Natomiast za socjalne należy uznać: możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego przy uwzględnieniu rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych. Podane przesłanki muszą być uwzględniane przy dokonywaniu oceny istnienia bądź braku istnienia niezdolności do pracy zarówno w postępowaniu orzeczniczym prowadzonym w trakcie czynności dokonywanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jak i w postępowaniu odwoławczym sądowym. W tym ostatnim przypadku wskazane przesłanki muszą znaleźć odzwierciedlenie w treści wydanej opinii, jeśli zostaje uznana ona za dowód wiarygodny dla ustaleń Sądu. Sąd Okręgowy dokonując weryfikacji stanowiska prezentowanego przez organ rentowy przeprowadził dowód z opinii biegłego lekarza sądowego o specjalności dostosowanej do schorzeń wskazywanych przez wnioskodawcę tj. neurologa. Biegły ten wydał opinię, w której przedstawił wniosek końcowy przeprowadzonych przez siebie działań wskazując istnienie u wnioskodawcy częściowej niezdolności do pracy na okres jednego roku od dnia przeprowadzanych przez siebie czynności tj. od dnia 9 marca 2012 roku. Sąd pierwszej instancji uznał wspomniane opinię za w pełni wiarygodny dowód opierając na nim swoje rozstrzygnięcie. I to stanowisko nie może zostać na obecnym etapie postępowania dowodowego uznane za w pełni uprawnione. Analiza treści opinii neurologa wskazuje, iż biegły nie wskazał wprost żadnych okoliczności, które uprawniały go do postawienia lansowanej tezy końcowej jak i nie podał faktów wskazujących na prawidłowość sugerowanej w opinii dacie powstania niezdolności do pracy. Powyższe powoduje, iż opinia biegłego nie może bez jej dodatkowych i w pełni merytorycznych uzupełnień o materiał dowodowy będący w posiadaniu Sądu uznana za dowód miarodajny. Rzeczą Sądu rozpoznającego odwołanie jest bowiem zadbanie aby wszystkie elementy przekładające się następnie na ustalenia dotyczące spełnienia bądź nie wszystkich warunków ustawowych świadczenia rentowego były ustalone w sposób nie budzący wątpliwości. Tymczasem w niniejszej sprawie ustalenie daty powstania niezdolności do pracy nie zawiera żadnego uzasadnienia faktycznego co musi skutkować uznaniem dowolności w tym względzie. W tym stanie rzeczy należy pozytywną – chociaż pośrednią gdyż nie wyrażoną

wprost – ocenę dowodu zaprezentowaną przez Sąd Okręgowy uznać za sprzeczną z zasadą swobodnej oceny zawartą w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. Pominięcie przez Sąd w pełni merytorycznych zastrzeżeń musi skutkować w sposób sugerowany we wnioskach apelacji. Należy w tym miejscu zauważyć, iż automatyczne stosowanie zasady wynikającej z przywołanego w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji przepisu art. 477¹⁴ § 4 k.p.c. nie jest uprawnione. Sąd bowiem winien uprzednio sprawdzić, czy faktycznie ta nowa okoliczność może wpłynąć na powstanie uprawnień rentowych ubezpieczonego. W niniejszej sprawie ustalenie powstania niezdolności do pracy na dzień 9 marca 2012 roku nie przełoży się na ustalenie istnienia uprawnień rentowych. Wspomniana data – jak to wynika z aktualnej dokumentacji organu rentowego – wychodzi poza osiemnastomiesięczny termin przewidziany w art. 57 ustawy. W takiej sytuacji uchylanie decyzji stanowi jedynie przejaw niepotrzebnego przedłużania postępowania.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał wniesioną apelację za uzasadnioną. Sformułowane w niej zarzuty są bowiem w istniejącym i potwierdzonym w pełni wynikami postępowania dowodowego przed Sądem Okręgowym stanie faktycznym i prawnym usprawiedliwione. Nie sposób bowiem rozstrzygnięcia sądowego opierać na przesłankach nie posiadających w pełni swojej merytorycznej podstawy i bez jednoznacznego wskazania przez biegłego, które fakty medyczne potwierdzone określonymi badaniami specjalistycznymi wskazują na powstanie niezdolności do pracy wnioskodawcy i w jakiej dacie potwierdzonej odpowiednią dokumentacją leczenia. Orzeczenie sądowe musi mieć zawsze swoje obiektywne uzasadnienie potwierdzone stosownymi i konkretnymi dowodami. Niewątpliwie tego typu obiektywizm nie jest w sposób dostateczny zawarty w opinii biegłego lekarza sądowego i dlatego wskazana przez niego ocena stopnia nasilenia schorzeń wnioskodawcy i ich wpływu na możliwości świadczenia pracy wraz z datą powstania nie jest tą możliwą do uwzględnienia w aktualnym etapie rozstrzygnięcia.

Wyrok Sądu Apelacyjnego znajduje swoją podstawę prawną w treści powołanych przepisów prawa jak i art. 386 §4 k.p.c.

.

(...)

- (...)

- (...).